

Број:
Датум:
Београд

ИЗВЕШТАЈ

о спроведеним јавним консултацијама у вези са Нацртом предлога Плана намене радиофреквенцијских опсега

На основу члана 37. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, број 23/23, у даљем тексту: Закон), Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) објављује Извештај о резултатима спроведених јавних консултација о Нацрт предлога Плана намене радиофреквенцијских опсега (у даљем тексту: План намене), који је Савет на 27. седници четвртог сазива одржаној дана 13.7.2023. године усвојио.

Изради Нацрта предлога Плана намене приступило се из следећих разлога:

- усклађивање важећих прописа са одлукама Светске конференције о радио-комуникацијама WRC19 и СЕРТ прописима;
- уношење измена које су биле предмет нацрта Предлога измена и допуна Плана намене радио-фреквенцијских опсега, који је достављен ресорном министарству 10.11.2021. године, на даљу надлежност, а није донесен за време мандата претходне Владе;
- усклађивање са међународном регулативом у области уређаја кратког домета која се врло често мења и Регулатору су достављени захтеви за оцењивање усаглашености за нове уређаје кратког домета, који нису усаглашени са Уредбом о утрђивању Плана намене радио-фреквенцијских опсега („Службени гласник РС”, број 89/20, у даљем тексту: План намене), па је потребно да се донесе нови план намене, како би се омогућило стављање на тржиште и/или употреба нових SRD уређаја;
- измене ноте SRB28 ради продужења рока за усклађивање рада радио-станица са одредбама ERC Препоруке T/R 25–08 који је био је 31. децембар 2022. године, а потребно је да се исти продужити.
- разматрање предлога Војске Србије о пренамени појединих радиофреквенцијских опсега, који је достављен, у захтеву тј. допису број: 1-01-34010-1/21-5, од 30.9.2021. године, односно, као мишљење након спроведених јавних консултација о нацрту Предлога измена и допуна Плана намене радио-фреквенцијских опсега;
- дефинисања начина коришћења радио-фреквенција у радиофреквенцијским опсезима 2025-2120 MHz, 2200- 2300 MHz, 7145-7250 MHz и 7500-9000 MHz у оквиру радиокомуникацијских служби: истраживање Земље сателитом, операције у свемиру и истраживање свемира.
- измене ради исправљања грешака уочених у тексту Плана намене.

У складу са чл. 36. и 37. Закона, Регулатор је спровео јавне консултације о Нацрт предлога Плана намене периоду од 18.7.2023. до 17.08.2023. године, како би све заинтересоване стране биле благовремено и правилно информисане о предложеним решењима, чиме би се омогућило да дају и свој допринос даљем унапређењу предложених решења.

У складу са чл. 100. Закона Регулатор је тражио и добио мишљење органа одбране и безбедности и служби за хитне интервенције.

Текст Нацрт предлога Плана намене објављен је на званичној веб презентацији Регулатора(https://www.ratel.rs/uploads/documents/empire_plugin/blob/64b8d7de7d15d_Nacrt%20-%20Plan%20namene.pdf), а сва заинтересована лица била су у могућности да своја мишљења доставе електронским путем.

Као резултат спроведених јавних консултација, Регулатору су достављена мишљења од стране Предузећа за телекомуникације Телеком Србија акционарско друштво, Београд (број 353247/1-2023 од 15.8.2023. године) и А1 Србија (К 189/23 од 17.8.2023. године).

У наставку Регулатор даје одговоре на пристигла мишљења.

1. Телеком Србија

Примедба-коментар	Одговор
За све фреквенцијске опсеге које користи Телеком Србија а.д. (6G donji - SRB53, 6G gornji - SRB54, 7G donji - SRB56, 7G gornji - SR657, 11 G- SRB62, 13G - SRB64, 18G - SRB66, 23G - SRB67, 26G - SRB68, 38G — SRB74 i E band опсег описан препоруком 1TU-R F.2006) предлажемо јединствени опис који недвосмислено указује да је опсег намењен за дигиталне радио релејне системе и у складу са одговарајућом ИТУ-Р препоруком и Анексом или Анексима уколико они постоје. Свако додавање текста након тога сматрамо сувишним јер одговарајућа препорука све недвосмислено описује	Примедба се не усваја Сматрамо да специфициране SRB ноте не треба мењати, јер свака од SRB нота осим намене и навођења ИТУ-Р препоруке и одговарајућих анекса по којој се формира канални распоред садржи минимални додатни текст да би се специфицирало једнозначно коришћење, јер исти део препоруке или исти анекс препоруке може да садржи различите каналне размаке или различите размаке предаја/пријем тако нпр: SRB54 специфицира да се користе само канални размак од 40 MHz и 80 MHz док, исти део препоруке подржава и следеће ширине канала: 5 MHz, 10 MHz, 20 MHz и 30 MHz. SRB57 специфицира да се само распоред радио-канала са каналним размаком од 7 MHz преузима из препоруке ИТУ-Р F.385-10. SRB62 специфицира да се користи размак предаја/пријем од 530 MHz, јер исти део препоруке и исти анекс препоруке специфицирају и друге размаке предаја/пријем (525 MHz и 490 MHz), као и да је минимални

	канални размак од 28 MHz, а исти анекс препоруке дефинише и мање каналне размаке...
--	---

2. A1 Srbija

Примедба-коментар	Одговор
<p>I Нацртом предлога Плана, у оквиру тачке SRB42 Прилога 1 Преглед нота коришћених у Плану намене радиофреквенцијских опсега дефинисано је да се коришћење фреквенција из опсега 1452-1479.5 MHz врши сагласно Специјалном договору Maastricht 2002 rev.Constanza 2007 (MA02revCO07). С обзиром на то да је Нацртом предлога Плана дефинисан само део спектра 1432-1517 MHz, односно 1452-1479.5 MHz, став A1 Србија је да би било неопходно да се Нацртом предлога Плана дефинише цео спектар 1432-1517 MHz, посебно имајући у виду чињеницу да се из одредби Нацрта предлога Плана не може утврдити на који начин ће бити регулисан остатак спектра 1432-1517 MHz.</p>	<p>I Погрешно тумачење Нацрта предлога Плана намене Специјални договор Maastricht 2002 rev.Constanza 2007 (MA02revCO07) дефинише коришћење фреквенција из опсега 1452-1479.5 MHz од стране терестричке дигиталне аудио радиодифзије. План намене дефинише коришћење фреквенцијских опсега 1427-1452 MHz и 1492-1518 MHz за MFCN SDL у складу са СЕРТ одлуком ECC/DEC/(17)06, а коришћење фреквенцијског опсега 1452-1492 MHz за MFCN SDL у складу са СЕРТ одлуком ECC/DEC/(13)03.</p>
<p>II Тачком SRB49 Прилога 1 Преглед нота коришћених у Плану намене радиофреквенцијских опсега Нацрта предлога Плана прописано је да се спектар у фреквенцијском опсегу 3.4 - 3.5 GHz користи на основу појединачне привремене дозволе која се издаје по захтеву за иницијалну мрежу за тестирање иновативних пројеката и да се привремена дозвола може издати са роком важења најкасније до 31. децембра 2023. године односно до успостављења јавне електронске комуникационе мреже за наведени опсег.</p>	<p>II Примедба се усваја Нота SRB49 ће бити избрисана, с обзиром да нема разлога да се тестирање ограничава на део фреквенцијског опсега.</p>
<p>У складу са наведеним, а како је Нацртом предлога Плана предвиђено да се цео спектар 3.4-3.8 GHz користи на делу територије РС, A1 Србија је мишљења да би нацрт предлога Плана требао да садржи и дефинисање коришћења овог спектра у пограничним подручјима са земљама где се део спектра 3400-3420 MHz не користи, посебно имајући у виду чињеницу да су већина пограничних земаља чланице СЕРП-а.</p>	<p>Примедба се не усваја Правилником о утврђивању Плана расподеле радио-фреквенција у радиофреквенцијском опсегу 3400-3800 MHz („Службени гласник РС“ број 129/20) је уређено коришћење блока 3400-3420 MHz на начин који подразумева ограничење емисија изван блока, што може захтевати развој додатних могућности филтрирања и/или ограничење максималне израчене снаге унутар блока и примену других техника за смањење штетне</p>

	интерференције, у циљу заштите система радиолокацијске службе у опсегу испод 3400 MHz. Поред тога, у току је рад на усаглашавању регионалног мултилатералног техничког споразума о координацији у пограничним областима за MFCN системе у фреквенцијском опсегу 3400-3800 MHz, а у циљу регулисања заједничког коришћења поменутог опсега у наведеним зонама.
<p>III С обзиром на то да Нацртом предлога Плана нису дефинисани параметри 5G мреже, А1 Србија је мишљења да би Нацрт предлога Плана требало допунити овим параметрима на националном нивоу (као што је на пример TDD <i>frame</i> формат), посебно имајући у виду да коришћење 5G спектра мора бити усклађено између свих оператора.</p>	<p>III Примедба се не усваја Није предмет Плана намене радиофреквенцијских опсега и биће уређено на одговарајући начин актима у надлежности Регулатора</p>
<p>IV Нацртом предлога Плана, и то тачком SRB68 Прилога 1 Преглед нота коришћених у Плану намене радиофреквенцијских опсега дефинисано је да опсег 24.5-26.5 GHz садржи радио канале са размаком предаја/пријем од 1008 MHz и каналиним распоредом утврђеним препорукама ITU-R F.748-4 Анекс 1 и T/R 13-02 Анекс 2 и да се користи за дигиталне радио-релејне системе. Имајући у виду чињеницу да је за 26 GHz фреквенцију уведено да се иста користи за мобилне електронске комуникације (М-Мобилна станице), молимо вас за разјашњење да ли ће намена 26 GHz фреквенције утицати на коришћење радио релејних веза.</p>	<p>IV Молба за разјашњење Фреквенцијски опсег 24.5-26.5 GHz ће се користити за радио-релејне везе до тренутка почетка коришћења овог опсега за MFCN, односно до тренутка продаје опсега заинтересованим корисницима. Рател је у претходном периоду послао упит операторима о заинтересованости за коришћења предметног опсега од стране мобилне службе. Према одговорима оператора, најранији рок за почетак коришћења опсега је 2026. година. Рател ће и убудуће пратити заинтересованост оператора за коришћење овог опсега од стране мобилне службе како би се благовремено извршило пресељење радио-релејних веза у други опсег. Фреквенцијски опсег 26.5-27.5 GHz је такође намењен за MFCN и тренутно је слободан тако да се овај опсег може прво почети користити за MFCN.</p>

Извештај припремила

Александра Вучић